

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petr Průchy v právní věci žalobce **L.K.,** zast. JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, Bryksova 939/37, 198 21 Praha 9, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení,** Křížová 25, 225 08 Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ze dne 18. 6. 2002,

takto:

I. Žaloba se **zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 18. 6. 2002 byla v řízení o žádosti podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů (dále též „zákon č. 261/2001 Sb.“, nebo jen „zákon“) přiznána žalobci peněžní částka 132 000 Kč za dobu věznění od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 a zamítnuta žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu věznění od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 s odůvodněním, že nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky žalobci za dobu věznění od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 nevznikl, protože rozhodnutí č. j. 5 T 370/84, ze dne 17. 12. 1984, vydané Vojenským obvodovým soudem v Brně ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17. 1. 1985, sp.zn. 1 To 4/85, o věznění žalobce v uvedené době nebylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb.,

o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon č. 119/1990 Sb.“), nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu (dále též jen „zákon č. 198/1993 Sb.“).

Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí včas opravný prostředek (který je podle nyní platné právní úpravy posuzován jako žaloba) u věcně a místně příslušného Vrchního soudu v Olomouci, v němž popsal, že byl vězněn celkem dvakrát, přičemž za první věznění od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 mu byla přiznána jednorázová částka 132 000 Kč a tato částka není předmětem sporu, zatímco v případě druhého věznění od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 bylo poskytnutí jednorázové peněžní částky odmítnuto s poukazem na to, že ke zrušení odsuzujícího rozsudku v tomto případě nedošlo na podkladu § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., a právě částka za toto druhé věznění je předmětem sporu. K tomu žalobce dále uvedl, že rozsudek Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 17. 12. 1984, sp.zn. 5 T 370/84, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 17. 1. 1985, sp.zn. 1 To 4/85, byl ve skutečnosti zrušen nadvakrát. Pokud jde o výrok o trestu, byl zrušen v řízení podle § 4 zákona č. 119/1990 Sb. usnesením Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 16. 1. 1992, sp.zn. 3 Rtv 96/91, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 12. 2. 1992, sp.zn. 3 Rtvo 3/92. Pokud jde o výrok o vině, byl zrušen na podkladě stížnosti ministra spravedlnosti rozsudkem Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. 1. 2000, sp.zn. 7 Tz 182/99. Podle vyjádření žalobce dosáhl žalobce teprve tímto rozsudkem plné rehabilitace, přičemž Nejvyšší soud ČR musel zrušit jako nedůsledná rehabilitační rozhodnutí i všechna související rozhodnutí z roku 1992.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě poukázala na to, že žalobci přiznala jednorázovou peněžní částku ve výši 132 000 Kč za jeho věznění v době od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 a zamítla jeho žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za jeho věznění v době od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 z důvodu, že rozhodnutí o tomto věznění nebylo zrušeno ani podle zákona č. 119/1990 Sb., ani podle zákona č. 198/1993 Sb. K tomu žalovaná dále uvedla, že žalobce ke své žádosti mj. přiložil rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2000, sp.zn. 7 Tz 182/99, který ke stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti v žalobcův prospěch zrušil rozsudek Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 17. 12. 1984, sp.zn. 5T 370/84, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17. 1. 1985, sp.zn. 1 To 4/875 a další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující a žalobce podle § 226 písm. b) tr.ř. zprostil obžaloby pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin nenastoupení služby v ozbrojených silách. Stížnost pro porušení zákona nebyla podána podle § 30 odst. 2 zák.č. 119/1990 Sb. Z uvedených důvodů žalovaná navrhla, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil.

Vrchní soud v Olomouci o této věci nerozhodl do 31. 12. 2002 a proto byla daná věc tímto soudem postoupena Nejvyššímu správnímu soudu podle ust. § 132 zák. č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“), podle něhož nestanoví-li zákon jinak, věci správního soudnictví, v nichž nebylo rozhodnuto do dne účinnosti tohoto zákona (1. 1. 2003) a v nichž byla dána věcná příslušnost k řízení vrchním soudům, nebo Nejvyššímu soudu, převezme a dokončí Nejvyšší správní soud. Podle ust. § 129 odst. 2 s. ř. s. postupuje Nejvyšší správní soud v tomto řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.. Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle tohoto zákona.

Nejvyšší správní soud podaný opravný prostředek posoudil jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, o čemž žalobce vyrozuměl a vyzval jej, aby označil důkazy k prokázání žalobních námitek (žalobních bodů), které uvedl v žalobě. Rovněž vyrozuměl žalovanou k možnosti navrhnout důkazy k vyvrácení žalobních námitek uvedených v žalobě. Výzvou také vyrozuměl žalobce i žalovanou o možnosti dokončit řízení rozhodnutím ve věci samé bez

toho, aby bylo nařizováno jednání. Vzhledem k souhlasu žalobce i žalované s rozhodnutím o věci bez nařízení jednání, soud rozhodoval o věci samé bez jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení předcházející jeho vydání a dospěl k závěru, že opravnému prostředku (žalobě) nelze vyhovět.

Nárok, jehož přiznání se žalobce domáhá, je nárokem osoby uvedené v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., tedy osoby, která splňuje podmínky tzv. politického vězně tak, jak tento zákon v uvedeném ustanovení pro účely založení nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle tohoto zákona vymezuje. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. se tento zákon vztahuje na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. únorem 1948 a 1. lednem 1990 a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.

Nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky tak zákon váže na současné splnění tří podmínek. Podle citovaného ustanovení musí být splněna jednak podmínka občanství České republiky, dále to, že občan byl na základě rozhodnutí vězněn v době mezi 25. 2. 1948 a 1. 1. 1990 a konečně též podmínka, že rozhodnutí o jeho věznění bylo zcela nebo zčásti zrušeno buď podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.

Splnění všech těchto tří podmínek žalobce prokázal ohledně odsouzení a věznění v době od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983 a za tuto dobu mu také byla jednorázová peněžní částka přiznána.

Naproti tomu v případě dalšího odsouzení a věznění, a to v době od 25. 10. 1984 do 25. 10. 1987 žalobce stejné podmínky nesplnil.

Z obsahu správního spisu je zřejmé, že v případě tohoto odsouzení a věznění bylo sice rozhodnutí č.j. 5 T 370/84, ze dne 17. 12. 1984, vydané Vojenským obvodovým soudem v Brně, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17. 1. 1985, sp.zn. 1 To 4/85, zrušeno nejprve podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů usnesením Vojenského obvodového soudu Brně, ze dne 16. 1. 1992, sp.zn. 3 Rtv 96/91, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 12. 2. 1992, sp.zn. 3 Rtvo 3/92 (dále jen „rehabilitační rozhodnutí“), a to co do výroku o trestu, následně však byla obě shora cit. trestní rozhodnutí z r. 1984 a 1985 zrušena rozsudkem Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2000, sp.zn. 7 Tz 182/99, a to ke stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti v žalobcův prospěch, přičemž současně byla zrušena i příslušná rehabilitační rozhodnutí z r. 1992 ve vztahu k této věci, a to jako tzv. další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, která vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením pozbyla podkladu. Z odůvodnění předmětného rozsudku Nejvyššího soudu ČR je zřejmé, že stížnost pro porušení zákona nebyla podána na podkladě § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., nýbrž na podkladě § 11 odst. 1 písm. f) tr.ř. (překážka věci rozsouzené).

V daném případě se jednalo o opakované odsouzení za trestný čin nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 odst. 1 tr.z., za nějž byl žalobce poprvé odsouzen již 13. 1. 1982 pravomocným rozsudkem Vojenského obvodového soudu Brno sp.zn. 4 T 385/81. Za této situace, i s ohledem na opakovaně vyslovený názor v nálezech Ústavního soudu na otázku totožnosti skutku v případě obdobných jednání, je třeba pohlížet na opakovaná jednání žalobce ve vztahu k nástupu vojenské služby jako na jeden skutek,

pro který byl žalobce odsouzen rozsudkem Vojenského obvodového soudu Brno 13. 1. 1982. Další odsouzení za tentýž skutek rozhodnutím č. j. 5 T 370/84, ze dne 17. 12. 1984, vydaným Vojenským obvodovým soudem v Brně, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17. 1. 1985, sp.zn. 1 To 4/85, bylo porušením zásady nebis in idem. Proto také Nejvyšší soud ČR nesetrval na stavu po zrušení předmětných rozhodnutí rehabilitačními rozhodnutími z r. 1992 na podkladě zákona č. 119/1990 Sb., ale tato rozhodnutí (trestní) zrušil na podkladě § 11 odst. 1 tr.ř., a to za současného zrušení souvztažných rehabilitačních rozhodnutí z r. 1992. Tzn., že v důsledku předmětného rozsudku Nejvyššího soudu ČR přestala původně vydaná rehabilitační rozhodnutí, jako zrušovací rozhodnutí vydaná na základě zákona č. 119/1990 Sb., o soudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů, právně existovat a do pozice tzv. zrušovacího rozhodnutí ve vztahu ke shora cit. trestním rozhodnutím z r. 1984 a 1985 se dostal právě cit. rozsudek Nejvyššího soudu ČR, jenž však již nebyl vydán na podkladě zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud jde o vyjádření, žalobce, že rozsudek Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 17. 12. 1984, sp. zn. 5 T 370/84, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 17. 1. 1985, sp.zn. 1 To 4/85, byl ve skutečnosti zrušen nadvakrát, nejprve pokud jde o výrok o trestu, byl zrušen v řízení podle § 4 zákona č. 119/1990 Sb. usnesením Vojenského obvodového soudu Brno, ze dne 16. 1. 1992, sp.zn. 3 Rtv 96/91, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu Tábor, ze dne 12. 2. 1992, sp. zn. 3 Rtvo 3/92, a pokud jde o výrok o vině, byl zrušen na podkladě stížnosti ministra spravedlnosti rozsudkem Nejvyššího soudu ČR, ze dne 26. 1. 2000, sp.zn. 7 Tz 182/99, přičemž žalobce teprve tímto rozsudkem dosáhl plné rehabilitace (úplného očištění, zproštění obžaloby zcela), a Nejvyšší soud ČR musel zrušit jako nedůsledná rehabilitační rozhodnutí i všechna související rozhodnutí z roku 1992, toto na celkovém stavu věci a jejím právním hodnocení nic nemění. Naopak tato žalobcova rekapitulace zřejmě jen potvrzuje, že se meritorním, resp. právně relevantním, zrušovacím rozhodnutím ve vztahu k rozhodnutí č.j. 5 T 370/84, ze dne 17. 12. 1984, vydanému Vojenským obvodovým soudem v Brně, ve spojení s usnesením Vyššího vojenského soudu v Táboře, ze dne 17.1.1985, sp.zn. 1 To 4/85 stal právě rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2000, sp.zn. 7 Tz 182/99, vydaný ke stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti v žalobcův prospěch na podkladě § 11 odst. 1 písm. f) tr.ř. (překážka věci rozsouzené), a nikoliv na podkladě § 30 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, když ve spojení s tím byla rehabilitační rozhodnutí z r. 1992 ve vztahu k dané věci předmětným rozsudkem Nejvyššího soudu ČR zrušena jako rozhodnutí jež pozbyla podkladu.

Tím se také případ tohoto druhého odsouzení a věznění zásadně liší od případu prvního (věznění od 29. 10. 1981 do 29. 10. 1983), kde rehabilitační rozhodnutí z r. 1992 ve vztahu k tomuto prvému odsouzení a věznění zůstala poprávu zachována (byť v jejich případě obsahově šlo také jen o zrušení výroku o trestu, jako u rehabilitačních rozhodnutí z r. 1992 ve vztahu ke druhému odsouzení a věznění), a kde byla také příslušná jednorázová peněžní částka přiznána.

V případě předmětného druhého odsouzení a věznění tak v konečném důsledku nebylo příslušné (nebyla příslušná) trestní rozhodnutí zrušeno (zrušena) podle zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, a tudíž žalobci nárok na jednorázový příspěvek za toto věznění podle zákona č. 261/2001 Sb. nevznikl. Nejvyšší správní soud si je vědom útrap, které žalobce z důvodu neoprávněného trestního stíhání a věznění prožil, zákon č. 261/2001 Sb. však neumožňuje Nejvyššímu správnímu soudu

se jakkoliv odchýlit od v něm vymezených podmínek pro přiznání jednorázové peněžní částky.

Ze všech výše uvedených důvodů soudu nezbylo, než žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítnout, když postup správního orgánu v daném případě neshledal nezákonným.

Účastníkům nebyla přiznána náhrada nákladů řízení, když žalobce neměl v řízení úspěch a žalovaný správní orgán náhradu nákladů nepožadoval, ostatně podle obsahu spisu správnímu orgánu náklady řízení nevznikly (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. 8. 2003

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu